

“Esta noche es la víspera”

de Víctor Ruiz Iriarte

El proper passat diumenge s'inicià al *Casino de Granollers-Club de Ritmo*, la temporada teatral de Quaresma. Actuà la Secció Dramàtica del *Círculo Católico de Badalona*, amb la comèdia de Ruiz Iriarte, *Esta noche es la víspera*.

L'autor. Ruiz Iriarte ha estat qualificat, per la gent entesa en teatre, com l'autor que es mou entre el somni i el somriure. Va néixer a Madrid l'any 1912. Estrenà la primera comèdia, *Un día en la gloria*, l'any 1943. El seu primer èxit fou *El puente de los suicidas*, any 1944. Des de llavors ha fet i se li han representat moltes obres. Destaquem: *Las mujeres decentes*, *El landó de seis caballos*, *El gran minué*, *El pobrecito embustero* i *Juego de niños* (Premi Nacional de Teatre 1952). L'any 1946 va obtenir el Premi Piquer de la « Real Academia Española », amb *Academia de amor*.

Primerament, va escriure un teatre en el qual predominava el món de la fantasia i la inquietant atracció per la superació poètica de la realitat, sota una fina capa d'humor i d'ironia. Després, canvià un xic de rumb, i les seves obres s'han limitat, moltes vegades, a la fórmula hàbil, al pur joc dialèctic o escènic, endut potser pel gran domini que demostra tenir de tots els ressorts teatrals.

S'ha dit que era un comediògraf que anava per a dramaturg, i que s'ha quedat a la meitat del camí. Ignorem si per falta de dot (si bé creiem que no) o bé si ha estat una postura fins a cert punt còmode, que ell mateix ha volgut adoptar. Potser entre fer riure o plorar, ha preferit el terme mig: fer només somriure, sense voler exigir a l'espectador cap esforç mental extraordinari. Aquest somriure, doncs, és la característica essencial de la seva obra, on trobem sovint influències d'Arniches, de Jardiel Poncela, i, en un grau més fort, del teatre d'humor francès contemporani.

La seva producció global entra de ple en aquell tipus de teatre que s'ha vingut denominant d'« alta comèdia » i hi podem veure sempre una bona inventiva, una dolçor poètica, una gràcia inscívica i un contingut lirisme, sense caure mai en facilitats de sensibleria. Presenta, en moltes obres, inquietants problemes de la societat actual, però, al nostre entendre, només els apunta No profunditza. No es llança. Ell vol acabar bé les comèdies, sense esgarip. Podríem dir que, molt sovint, ens serveix la vida negra vestida de color de rosa.

L'obra. *Esta noche es la víspera* no és pas una de les comèdies més característiques de l'estil de Ruiz Iriarte, ni una de

les més importants. Amb tot, podem veure-hi moltes de les facetes que hem dit abans. L'argument és molt simple. Un avió ha hagut de fer un aterratge forçós, i els passatgers, tots ells il·lesos, es recullen en una finca, mig casa de camp, mig de recreu, que troben als voltants d'aquell lloc. Per matar l'aranya (el pur joc que dèiem abans), ens fan conèixer els problemes que, amb més o menys intensitat, els turmenten o els fiblen. Sembla que hagi de passar una forta tragèdia, però al final tot acaba bé. L'autor no vol cap mal a ningú.

El títol és un símbol i l'obra vol tenir i té un ensenyament moral. Molts dels personatges estan a punt de fer un disbarat, més o menys transcendent. I aquest aterratge imprevist els proporciona un temps d'espera, unes hores de reflexió, una nit de vigília. Sembla, per tant, un accident providencial, miraculós. L'autor ens ve a dir que abans de cometre una malifeta, abans de caure a les urpes del pecat, val la pena que reflexionem una mica. I si ens hi esforcem, Déu ens posa sempre una vigília, una nit per endavant i per entremig, perquè tinguem el temps suficient per a rumiar i per a bandejar i ofegar d'finitivament tots els malen pensaments.

Com totes les obres de Ruiz Iriarte, està ben escrita, amb un diàleg viu, ben donificat, i el moviment escènic, resolt amb força perícia, l'acredita com un comediògraf hàbil, que sap entretenir l'auditori i mantenir-li l'interès per allò que passa a l'escenari.

Els elements interpretatius. Malgrat la seva senzillesa argumental, *Esta noche es la víspera* no és comèdia de fàcil interpretació. I no ho és, perquè es tracta d'una obra de tipus ben diferent, una obra de conjunt. En gairebé totes les escenes, són diverses les persones que intervenen, i això fa que la sincronització dels diàlegs, de les pauses, de les entrades i sortides, etc., s'hagin de dur molt ben preparades. La Secció Dramàtica del « Círculo Católico » de Badalona ens oferí una actuació força ajustada i equilibrada. Altra volta ens demostrà que és un elenc disciplinat, que estudia i interpreta les obres a consciència i amb afecte. Podem dir que tornà a « reverdecer los laurels » de la nit del *Diario de Ana Frank*, encara que l'impacte no fos tan acusat, ja que l'obra

que comentem no té l'empenta dramàtica ni el « suspense » del famós *Diari de la petita jueva*.

Naturalment, en una obra de conjunt, sense « divos », (com ja s'imposa en moltes del teatre contemporani), és molt difícil destacar la labor d'algun intèrpret, perquè no hi ha només un o dos papers importants. En són tots. És la tasca d'equip, doncs, allò que cal remarcar. I abans ja hem dit que, en general, l'elenc actuà amb una harmònica conjunció dels seus elements.

Amb tot, i sense voler fer cap repartiment de premis, podem dir que, pel nostre gust, fou novament Josep Mª Zamora (« Padre José ») l'actor que més es féu veure. Cal convenir que la figura d'aquest capellà és molt simpàtica. I diem això perquè l'autor ens ha pastat un sacerdot comprensiu, que no « sermoneja » a tort i a dret. Sempre ha estat quelcom ingrat presentar personatges religiosos dalt de l'escenari. I els autors espanyols, en general, —i cosa paradoxal—, potser han estat, en aquest sentit, els menys afortunats. Doncs bé, Zamora sabé copsar i plasmar bé la psicologia d'aquest senzill capellà de barriada, i executà el paper amb aquella expressiva naturalitat, tan difícil d'assolir, perquè el treball de l'actor no fregui la fredor o la indiferència.

Mª Lourdes Parés féu una sensible i delicada « Elvira », matisant bé les alternes reaccions de l'esposa a punt de caure en l'infidelitat. Francesca Ribó, en el paper de « Rosa », xiroi i molt espinós alhora, ens demostrà posseir un gran tacte, sense relliscar en exageracions de mal gust. Correctes Mª Carme Massip « Anita », actriu serena i senyoriuola, i Anna Maria Mauri « La muchacha », en les seves esporàdiques intervencions. En canvi, Pura Serna « Avelina » passà bastant desapercibuda. Ens agradaria veure-la, de nou, en un altre paper d'envergadura. La recordem encara com la protagonista de l'esmentat *Diari*, i ens costa creure que la seva magnífica interpretació de llavors no pugui tenir edicions posteriors.

De la resta dels intèrprets, destaquem pel major relleu de llurs comesos, Josep Massip « Don Joaquín », el senyor que tothom considera un « pelma », Joan Guardiola « Marcos », l'intel·lectual mundà, escèptic i en el fons fracassat, i Francesc Mateu « Valentín », l'home que vol anar a París a « cometre un delictes ».

La presentació escènica, sense res d'extraordinari, acceptable, i la direcció, a càrrec de Francesc d'A. Toboso, força acurada.

R. MUNNÉ i COLL

GRANOLLERS - 5

DISTRIBUIDOR EXCLUSIVO:

Martín Font

Generalísimo, 9
GRANOLLERS